

<http://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-2-15>  
УДК 351.85:346.54:614.2

**Вашев Олег Єгорович**,  
кандидат медичних наук, доцент,  
доцент кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції  
Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління»  
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,  
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна,  
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2496-240X>  
e-mail: [oleg.vashev@gmail.com](mailto:oleg.vashev@gmail.com)

**Хижняк Станіслав Владиславович**,  
аспірант кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції  
Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління»  
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,  
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна  
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-9173-5706>  
e-mail: [khyzhniak.stanislaw27@gmail.com](mailto:khyzhniak.stanislaw27@gmail.com)

## **ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

**Анотація.** Висвітлено інноваційні трансформації останніх двох років, що відбуваються в Україні у межах законотворчих процесів, спрямованих на забезпечення ефективного публічного управління державно-приватним партнерством (ДПП) у секторі охорони здоров'я. В умовах сучасних викликів, зокрема повномасштабної війни, важливість співпраці між державними та приватними організаціями значно зросла. Ця співпраця сприяє зміцненню інфраструктури та забезпеченню доступу до якісних медичних послуг навіть в умовах кризи. У цьому контексті акцент зроблено на останніх правових нововведеннях в Україні, які формують основу для ефективного функціонування ДПП у галузі охорони здоров'я.

Досліджено еволюцію контрактних структур, які стали більш адаптивними до сучасних реалій, зокрема через інтеграцію стратегій управління ризиками та впровадження моделей, що базуються на досягненні результатів. Значна увага приділена прозорості та підзвітності як ключовим елементам успішного функціонування ДПП. Важливим аспектом також є залучення зацікавлених сторін, включаючи представників громадськості, медичної спільноти та інвесторів, що забезпечує баланс інтересів і сприяє довготривалій стабільності проєктів.

Аналіз правових механізмів адаптації до викликів галузі охорони здоров'я показав, як нові підходи сприяють подоланню таких проблем, як відновлення зруйнованої інфраструктури, нестача кваліфікованих кадрів, захист конфіденційності даних, права пацієнтів і дотримання етичних стандартів. Особливий акцент зроблено на міжнародних порівняльних дослідженнях, які дозволяють переймати кращі практики та інтегрувати їх у національне правове поле.

---

© Вашев О. Є., Хижняк С. В., 2024



This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0.

Огляд інноваційного розвитку правового механізму забезпечення ДПП включає аналіз законодавчих реформ, стратегії управління ризиками, адаптацію регуляторної бази, впровадження нових моделей контрактів, забезпечення прозорості, дотримання етичних стандартів та інтеграцію міжнародного досвіду. Такі трансформації формують динамічне правове середовище, яке стимулює розвиток державно-приватного партнерства, створюючи фундамент для побудови системи охорони здоров'я, орієнтованої на пацієнта та чутливої до викликів сучасності.

**Ключові слова:** *система охорони здоров'я; державно-приватне партнерство; правовий механізм; інновації в публічному управлінні; реформування галузі охорони здоров'я; управління ризиками.*

**Як цитувати:** Вашев О. Є., К. В., Хижняк С. В. Правові механізми розвитку державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я. *Теорія та практика державного управління*. 2024. Вип. 2 (79). С. 314–327. <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-2-15>

**Вступ.** Актуальність дослідження зумовлена тим, що державно-приватне партнерство у сфері охорони здоров'я набуває особливого значення в сучасному світі, оскільки сприяє досягненню Цілей сталого розвитку (ЦСР), прийнятих Організацією Об'єднаних Націй. Однією з ключових серед них є ЦСР №3, яка передбачає забезпечення здоров'я та добробуту для всіх. ДПП дозволяє ефективно об'єднати ресурси та компетенції державного і приватного секторів, спрямовуючи їх на вирішення актуальних проблем галузі охорони здоров'я, розширення доступу до якісних медичних послуг і, загалом, на покращення добробуту населення. У глобальному контексті це сприяє підвищенню якості життя людства, зміцненню громадського здоров'я та стійкості систем охорони здоров'я до викликів, таких як економічні кризи, пандемії чи військові конфлікти.

Державно-приватне партнерство є потужним інструментом для розширення доступу до медичних послуг, особливо у віддалених регіонах та економічно нерозвинених районах, де держава часто не має достатньо ресурсів для розбудови інфраструктури. У сучасних умовах, особливо з урахуванням наслідків війни в Україні, залучення приватного сектору стає ключовим фактором у подоланні прогалин у медичних послугах, відновленні зруйнованих закладів охорони здоров'я та впровадженні сучасних технологій. Однак успішний розвиток ДПП неможливий без створення сприятливого середовища, передусім правового. Це завдання є відповідальністю держави, яка має забезпечити прозорий і дієвий правовий механізм для регулювання відносин між учасниками партнерства. Саме тому питання розвитку такого механізму для сприяння ефективності ДПП в Україні сьогодні є не лише актуальним, а й критично важливим, особливо для галузі охорони здоров'я, яка переживає трансформацію у складних соціально-економічних умовах.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** З огляду на специфіку предмета дослідження, варто зазначити, що акцент зроблено не стільки на теоретичних аспектах, скільки на вивченні нормативних джерел. Серед них – чинне законодавство, наприклад, Закон України «Про державно-приватне партнерство», доктринальні міркування для розробників політики в Україні, а також міжнародні стандарти (наприклад, стандарти ВООЗ).

Євроінтеграційні процеси та співпраця з країнами-партнерами, які надають Україні допомогу в умовах війни, диктують необхідність дотримання міжнародних стандартів, включаючи рекомендації Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ). Це зумовлює орієнтацію дослідження на авторитетні джерела. Серед них – праці провідних міжнародних експертів, зокрема:

І. Кікбуш, Д. Гантена, М. Моеті, які у своїх роботах пропонують довідник із глобального здоров'я, в якому визначені загальносвітові тренди розвитку галузі охорони здоров'я [10].

Дослідження Н. Джудіан, Л. Дошмангір, М. Махдаві та інших, які аналізують проблеми та перспективи розвитку державно-приватного партнерства в первинній медичній допомозі в різних країнах і регіонах [12].

Робота Н. Ванг та М. Ма, присвячена ДПП як інструменту досягнення сталого розвитку [17].

Українські дослідники також роблять вагомий внесок у вивчення цієї тематики. Зокрема, Н.С. Калашник аналізує проблематику реалізації Цілей сталого розвитку в умовах війни, звертаючи увагу на виклики, з якими стикається галузь охорони здоров'я в Україні [3].

Однак, попри наявність значних теоретичних і практичних напрацювань, залишаються нерозв'язаними ключові питання. До них належать актуальні зміни у правовому регулюванні та створення сприятливих умов для розвитку державно-приватного партнерства в українській охороні здоров'я. Особливості цього процесу в умовах війни додають нових викликів, що вимагають адаптації законодавства, впровадження інноваційних підходів і залучення міжнародного досвіду.

Крім того, важливим є вивчення реального впливу ДПП на вирішення таких проблем, як відновлення інфраструктури, забезпечення доступу до медичних послуг у віддалених районах та інтеграція цифрових технологій у медичну сферу. Відсутність комплексних досліджень, які б враховували сучасний стан економіки, соціальні виклики та міжнародні зобов'язання України, вказує на необхідність подальшого розвитку цієї теми.

**Мета статті** полягає в аналізі інновацій у правовому механізмі забезпечення розвитку державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я України в останні роки, починаючи з 2019 року. Для досягнення поставленої мети визначено такі основні завдання: провести аналіз чинних нормативно-правових актів, які регулюють розвиток ДПП в Україні, зокрема у галузі охорони здоров'я; виявити основні тенденції змін у політиці держави щодо розвитку ДПП, відображені в законодавчому полі; дослідити інноваційні підходи до регулювання ДПП у сфері охорони здоров'я, включаючи управління ризиками, прозорість, підзвітність і залучення міжнародного досвіду.

**Предметом дослідження** є правовий механізм публічного управління, який забезпечує розвиток державно-приватного партнерства в галузі охорони здоров'я. Додатково варто зазначити, що дослідження має практичне значення, адже отримані результати можуть бути використані для вдосконалення нормативної бази, розробки рекомендацій для органів державної влади та приватного сектору. Це сприятиме не лише підвищенню ефективності існуючих партнерств,

але й залученню нових інвесторів та донорів у сектор охорони здоров'я України, що є важливим для забезпечення його стійкості в умовах сучасних викликів.

**Методологія дослідження.** Для досягнення мети дослідження такого комплексного феномену, як державно-приватне партнерство, було застосовано широкий спектр загальнонаукових методів. Зокрема, використано методи аналізу, узагальнення, пошуку інформації, абстрагування, контент-аналізу законодавства, індукції, дедукції, порівняння та аналогії. Важливим етапом дослідження стало застосування методів моделювання та прогнозування, які дозволили формулювати коректні й обґрунтовані висновки щодо перспектив розвитку ДПП у сфері охорони здоров'я.

Крім цього, були використані методи системного підходу для оцінки впливу різних чинників на розвиток ДПП, а також методи комплексного аналізу для виявлення взаємозв'язків між нормативною базою, політичними рішеннями та соціально-економічними реаліями. Це дало змогу всебічно дослідити як сильні сторони, так і виклики, що постають перед ДПП в умовах сучасних реалій України.

Інформаційною базою дослідження стали переважно чинні нормативно-правові акти, які регулюють впровадження ДПП у країні, зокрема Закон України «Про державно-приватне партнерство» та інші профільні документи. Значну роль відіграли стратегічні нормативні акти, спрямовані на розвиток системи охорони здоров'я, особливо у контексті відбудови України в повоєнний період.

Також у дослідженні широко використано рекомендації міжнародних організацій, зокрема Світового банку та Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), які надають експертні оцінки та пропозиції щодо впровадження ДПП в Україні. Їхні напрацювання стали цінним джерелом для аналізу міжнародного досвіду та адаптації його до українських реалій.

Додатково було враховано аналітичні звіти міжнародних інвесторів і донорів, які підтримують Україну під час війни та в період її відновлення. Ці матеріали надали можливість оцінити глобальні тренди у розвитку ДПП, їхню роль у зміцненні економічної стійкості та забезпеченні доступу до якісних медичних послуг.

Таким чином, використання широкої методологічної основи та багатогранної інформаційної бази дозволило забезпечити всебічний підхід до вивчення проблематики, враховуючи як національний контекст, так і міжнародний досвід. Це дало змогу сформулювати комплексне розуміння перспектив розвитку державно-приватного партнерства в галузі охорони здоров'я в Україні.

**Виклад основного матеріалу.** Третє тисячоліття разом з новими інвестиційними, технологічними та інноваційними можливостями задля забезпечення високих і стійких темпів розвитку країни змушує Україну стати арбітром у сфері партнерства між державними органами влади та представниками приватного бізнесу. Адже державні програми та проекти, реалізація яких забезпечується виключно бюджетним коштом, незавжди дозволяє повною мірою реалізувати поставлену мету, що призводить до зниження конкурентоспроможності країни.

Наразі основу системи нормативно-правових актів, що регулюють державно-приватне партнерство у сфері охорони здоров'я в Україні, становлять такі документи:

- Конституція України;

- Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 р. №2404-VI;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.08.2013 р. №739 «Про схвалення Концепції розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013-2018 рр.»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2011 р. №384 «Деякі питання організації здійснення державно-приватного партнерства» (Порядок проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної, комунальної власності та об'єктів, які належать Автономній Республіці Крим; Порядок проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства);
- Постанова Кабінету Міністрів України від 09.02.2011 р. №81 «Про затвердження Порядку надання приватним партнером державному партнеру інформації про виконання договору, укладеного в межах державно-приватного партнерства»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 р. №232 «Про затвердження Методики виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними»;
- Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 07.06.2016 р. №944 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування Методики виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 17.03.2011 р. №279 «Про затвердження Порядку надання державної підтримки здійсненню державно-приватного партнерства»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2017 р. №298 «Про затвердження Порядку заміни приватного партнера за договором, укладеним у межах державно-приватного партнерства»;
- Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 27.02.2012 р. №255 «Деякі питання проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства» (Форма техніко-економічного обґрунтування здійснення державно-приватного партнерства (втратила чинність на підставі Наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України №95 від 30.01.2017 р.), Методика проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства);
- Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. №2801-XII;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» від 06.04.2017 р. №2002-VIII;
- Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19.10.2017 р. №2168-VIII;
- Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 р. №922-VIII;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я» від 30.11.2016 р. №1013-р.

Залучення приватного сектору до розвитку системи охорони здоров'я стимулює впровадження інновацій, підвищення ефективності та економічної вигідності надання медичних послуг [18]. Приватні компанії мають змогу запроваджувати новітні технології, сучасні управлінські методи та передовий досвід, що позитивно впливає на якість та доступність медичних послуг. Фінансова та технічна участь приватного сектору також допомагає зменшити навантаження на державні ресурси, дозволяючи урядам більш ефективно задовольняти зростаючий попит на послуги охорони здоров'я [1, с. 5].

Одним із перших кроків у формуванні державно-приватного партнерства стало визначення його переваг як ефективного інструменту розвитку. Визначення цілей громадського здоров'я та можливостей ДПП у їх досягненні потребувало проведення ґрунтовного техніко-економічного обґрунтування. На цьому етапі потенційні партнери мають довести доцільність співпраці та її перспективну життєздатність.

Експерти, які консультують Україну з питань впровадження ДПП, зазначають, що «якщо ви не можете письмово пояснити, чому та як має працювати партнерство, можливо, створювати його не варто. Але навіть якщо ви можете обґрунтувати необхідність ДПП, це може бути неможливим через брак ресурсів або існування правових, адміністративних чи організаційних перепон [11]. Після завершення етапу обґрунтування партнерство переходить до стадій розробки, впровадження та управління. На цих етапах особливого значення набуває актуальність та дієвість правового механізму, що регулює процеси співпраці.

Проаналізувавши рекомендації міжнародних фінансових організацій, ВООЗ та Міжнародного фонду публічно-приватного партнерства (PPP) [1, 13, 14, 15, 16, 19], можна окреслити ключові тенденції у сучасному підході до розвитку ДПП у сфері охорони здоров'я.

Зокрема, йдеться про такі напрями:

- проведення законодавчих реформ, спрямованих на адаптацію національного законодавства до стандартів ЄС;
- швидке реагування на виклики, пов'язані з внутрішніми соціальними змінами, економічними труднощами та необхідністю відновлення медичної інфраструктури, зруйнованої під час війни;
- розроблення правових механізмів для захисту інтересів інвесторів та врегулювання можливих конфліктів у межах проектів ДПП через судові процедури.

Таким чином, вдосконалення правового поля є важливою передумовою для успішного розвитку державно-приватного партнерства та забезпечення стійкого розвитку системи охорони здоров'я в Україні.

Інновації цього напрямку розвитку правового механізму зосереджені на законодавчих змінах і реформах, які пов'язані з реалізацією проектів ДПП в охороні здоров'я в Україні за останній час. Аналіз того, як нові закони чи поправки впливають на законодавчу базу, може бути важливою сферою дослідження. Значимо, що зараз Україні, окрім галузевого Закону України «Про державно-приватне партнерство» [7], до таких, що формують загальну стратегію розвитку і оновлення правового механізму публічно управління ДПП у галузі охорони здоров'я, належать і окремі положення щодо питань розвитку інфраструктури

міст (ОТГ, територій) за допомогою ДПП. Такі норми містяться в низці національних доповідей та стратегій. Наприклад:

- Національній економічній стратегії на період до 2030 р. [2];
- Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» [6];
- Національній стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 р. [2];
- Національній стратегії у сфері прав людини [2] та інших нормативних актах.

Для впровадження змін у правовому механізмі регулювання державно-приватного партнерства (ДПП) в Україні необхідно не лише мати стратегічне бачення ролі ДПП у розвитку галузі охорони здоров'я, але й здійснювати тактичні регуляторні адаптації, які на перший погляд можуть здаватися не пов'язаними безпосередньо з реформуванням цієї системи.

Динамічність галузі охорони здоров'я, її складність та постійна зміна ролей державного і приватного секторів вимагають від регуляторних органів швидкого реагування на виклики. Це може включати як створення нових регуляторних структур, так і модернізацію вже існуючих, передбачаючи оновлення законодавчої бази для забезпечення їхньої ефективної роботи.

Попри виклики, які принесла війна, процес нормативного вдосконалення не лише не припинився, а й отримав додатковий імпульс, адже ДПП розглядається як один із ключових інструментів відновлення України [5]. Зокрема, за період після початку повномасштабного вторгнення було прийнято низку важливих нормативних актів:

- Порядок ведення Реєстру довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 04.11.2022 № 1241 [2];
- Порядок прийняття рішення про надання державної підтримки для здійснення державно-приватного партнерства, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.2023 № 117 [2];
- Порядок спрямування коштів на підготовку проектів державно-приватного партнерства та виконання довгострокових зобов'язань щодо об'єктів державної власності, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 14.03.2023 № 222 [2].

Ці документи, поряд з іншими нормативними актами, регулюють процедурні аспекти реалізації проектів ДПП в Україні, включаючи ті, що стосуються галузі охорони здоров'я. Таким чином, навіть у складних умовах війни, регуляторні зміни спрямовані на створення ефективного середовища для впровадження інноваційних механізмів співпраці між державою та приватним сектором.

Інноваційний розвиток правового механізму публічного управління державно-приватним партнерством у сфері охорони здоров'я значною мірою залежить від ефективного врахування стратегій управління ризиками у процесі розробки регуляторних актів. Одним із ключових напрямів інноваційних досліджень може стати аналіз розвитку таких стратегій у межах ДПП у сфері охорони здоров'я.

Це включає, зокрема, оцінку механізмів правового розподілу ризиків між державними та приватними партнерами, а також розробку стратегій для міні-

мізації ризиків, пов'язаних із відновленням медичної інфраструктури в умовах війни. Йдеться про пріоритетне відновлення пошкоджених об'єктів чи будівництво нових закладів охорони здоров'я на територіях, що перебувають поблизу зон активних бойових дій. Для цього створюються нормативні акти, які визначають порядок дій, пільгові умови та статус таких проектів.

За останні півтора року було прийнято низку нормативно-правових актів, які регулюють ці питання:

- Порядок виконання невідкладних робіт із ліквідації наслідків збройної агресії рф та Методику проведення обстеження й оформлення його результатів [5];
- Методику визначення шкоди та обсягу збитків, завданих підприємствам, установам і організаціям усіх форм власності внаслідок знищення чи пошкодження їхнього майна через збройну агресію рф, а також втраченої вигоди через перешкоди у провадженні господарської діяльності [5];
- Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, або які тимчасово окуповані рф [5].
- Порядок виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів [5].

Ці документи допомагають систематизувати підходи до визначення пріоритетів у відновленні інфраструктури, забезпечуючи прозорість та ефективність використання ресурсів у надзвичайних умовах.

Вказані та інші нормативні акти починають нові завдання для органів влади, а також встановлюють методологічні основи для оцінки негативних ризиків і шкоди, викликані війною. Серед ключових викликів слід виділити оцінку масштабів руйнувань та обстеження пошкоджених і зруйнованих об'єктів. Найважливішим завданням, без якого неможливо виконати подальше планування, організацію заходів із відновлення інфраструктури та залучення фінансування, є визначення обсягів завданої шкоди. За умов сучасних викликів вкрай необхідно забезпечити багаторівневу координацію дій між центральними та місцевими органами влади.

Ще одним викликом та напрямом інноваційного розвитку ДПП в Україні є впровадження контрактних нововведень. Інновації в цьому аспекті можуть бути спрямовані на удосконалення структури контрактів у межах ДПП у сфері охорони здоров'я. Це включає такі зміни, як впровадження контрактів на основі результатів, механізми оплати та нові підходи до регулювання спорів. Конкретними кроками у цьому напрямку стали затверджувати Порядок ухвалення рішення про надання державної підтримки здійснення державно-приватного партнерства [8] та Порядок спрямування коштів на підготовку проектів державно-приватного партнерства та виконання довгострокових зобов'язань у державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності [9].

Особливу увагу слід звернути на напрямки розвитку, такі як оцінка рівнів прозорості та підзвітності правових механізмів, що регулюють ДПП у сфері охорони здоров'я. Це має ключове значення, однак необхідно лише вдосконалити правові рамки для забезпечення прозорості процесів ухвалення рішень, але й розвивати інструменти контролю та підзвітності. такі інструменти і зобов'язують дисципліни виконувати свої ролі та обов'язки в рамках реалізації



проектів ДПП. Забезпечення прозорості, підзвітності та запобігання корупційним ризикам є одними з основних аспектів під час реалізації проектів ДПП не лише в Україні, а й у будь-якій іншій країні [1, 11, 19] звісно важливо вирішувати це питання, яке хоч і не входить до структури правового механізму публічного управління, але може суттєво вплинути на його розвиток. Серед них — погляди зацікавлених сторінок, залучених до проектів ДПП, та етичні засади ухвалення управлінських рішень у цій сфері.

Розуміння точки зору різних сторін є причиною успіху проекту як на етапі його обґрунтування, так і під час реалізації. До цих сторін належать посадовці різних рівнів публічного управління, постачальники медичних послуг, приватні інвестори, представники громадськості, медичні працівники, пацієнти, а також експерти й науковці. Врахування їх думок може значно підвищити ефективність управлінських рішень і сприяти успішній реалізації проектів ДПП у сфері охорони здоров'я.

Враховуючи особливу чутливість сфери охорони здоров'я, а також невід'ємність прав людини на життя, здоров'я та медичну допомогу, дослідження можуть зосередитися на етичних аспектах, інтегрованих у правовий механізм регулювання ДПП. Це може включати оцінку дотримання права власності, захисту конфіденційності даних, відповідності етичним стандартам надання медичних послуг та недопущення дискримінаційних норм.

Аналізуючи чинники, що впливають на інноваційний характер і зміст правового механізму публічного управління ДПП у сфері охорони здоров'я, важливо підтримувати результати міжнародних порівняльних досліджень. Саме вони надають орієнтири для оцінки ефективності нових методів і практик, а також допомагають виявити ризики й переваги реалізації проектів ДПП. Особливі інтереси становлять порівняння з іншими країнами чи регіонами, які успішно створили правову базу для ДПП у галузі охорони здоров'я. Аналіз найкращих практик та уроків зі світового досвіду може стати потужним інструментом для вдосконалення проектів ДПП в Україні.

Інноваційні підходи у правовому регулюванні ДПП у сфері охорони здоров'я можуть значно виграти від запозичення міжнародного досвіду. Це стосується як механізмів забезпечення прозорості, так і моделей підзвітності, які довели свою ефективність у різних країнах. Наприклад, впровадження прозорих процедур обліку та звітності, розроблених такими організаціями, як ОЕСР, Європейська комісія, Світовий банк, та використання їхніх рекомендацій, може стати основою для посилення регуляторного середовища

Одним із ключових елементів є адаптація успішних інструментів оцінки ризику

Іншим напрямком є використання стандартів, розроблених міжнародними організаціями, такими як МВФ та ООН, які зосереджуються на питаннях підвищення фінансової стійкості та уникнення корупційних ризиків у ДПП [11, 13, 16, 19]. Для України, яка ніні стикається з унікальними викликами у сфері відновлення медичної інфраструктури, такі стандарти можуть служити як інструментом адаптації, так і каталізатором для залучення міжнародних інвесторів.

Крім того, значну увагу варто приділити формуванню етичних засад у правових механізмах ДПП. Утримання прав людини, забезпечення доступу до якісної медичної допомоги без дискримінації та впровадження стандартів конфіденційності даних — це ті аспекти, які мають бути інтегровані в національне законодавство, орієнтуючись на найкращі світові практики. Це дозволяє забезпечити не лише ефективність, а й соціальну прийнятність проектів ДПП у сфері охорони здоров'я.

Як приклад, Група Світового банку публікує керівні принципи щодо розкриття інформації та викладання договорів у межах DPP. Регіональні економічні комісії ООН також розробили рекомендації щодо забезпечення належного управління державно-приватним партнерством (ЕСЕ, 2008; ESCAP, 2011). У сфері обліку ДПП важливу роль виконують Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку в державному секторі (МСБОДС), які встановлюють відповідні міжнародні стандарти. У контексті бюджетування для ДПП міжурядові ініціативи сприяли покращенню державного управління цими проектами[20].

Водночас податкові режими для ДПП суттєво різняться між країнами. Наприклад, Австралія та Сполучене Королівство підтримує стандарти бухгалтерського обліку, які базуються на IPSAS, і визнають фінансовану державу ДПП у своїх бухгалтерських балансах. Натомість у багатьох інших країнах уряди не включають ДПП до своїх балансів або трактують інвестиції в ці проекти як державні інвестиції у фіскальні дані. У деяких країнах фіскальні дані надаються лише на касовій основі без складання балансу відповідно до будь якого конкретного стандарту [16]

Наразі МВФ тестує модель оцінки фіскального ризику для ДПП (P-FRAM), яка учасникам країн, що розвиваються, оцінює які фіскальні витрати та ризики, пов'язані з реалізацією проектів.

Ці приклади підкреслюють важливість забезпечення прозорості інформації про проекти ДПП, зокрема даних про умови зобов'язань та фінансової звітності. Така інформація служить ефективним інструментом для управлінців, які ухвалюють стратегічні та тактичні рішення, і є основою для оновлення правового поля країни, що сприяє ефективній реалізації проектів ДПП.

**Висновки та пропозиції.** Українське законодавство активно спрямоване на формування політики, яка підтримує розвиток державно-приватного партнерства (ДПП), залучення інвестицій, їх ефективне використання та розвиток інфраструктури в різних секторах, включно зі сферою охорони здоров'я. Нині Україна перебуває в процесі, коли правовий механізм поступово створює розширений інструментарій, який гарантує можливість для суб'єктів владних повноважень здійснювати публічне управління розвитком ДПП як загальної тенденції відновлення засад функціонування суспільства та розвитку економіки в Україні.

Однак розвиток ДПП в Україні гальмується низьким рівнем зовнішніх і внутрішніх чинників. Серед них: наслідки війни, брак висококваліфікованих спеціалістів у сфері ДПП, особливо в органах місцевого самоврядування, низька конкурентоспроможність окремих територій, слабкий захист інвесторів, недостатня активність у використанні правових та економічних механізмів, ко-

рупційні ризики в реалізації проектів. Але поступова позитивна динаміка все ж таки існує. Законодавчі реформи, впровадження стратегій управління ризиками, адаптація нормативних актів, забезпечення прозорості та підзвітності, контрактні інновації, врахування інтересів сторін, популяризація ДПП серед населення, розробка етичних концепцій, а також використання результатів міжнародних досліджень — використовує це інноваційну основу правового механізму розвитку ДПП. В Україні, зокрема в галузі охорони здоров'я.

### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

1. World Health Organization. Державно-приватні партнерства з питань інфраструктури та послуг у сфері охорони здоров'я: міркування для розробників політики в Україні. 2022. WHO/EURO:2022-5713-45478-65597. URL: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/362282/WHO-EURO-2022-5713-45478-65597-ukr.pdf>
2. Верховна Рада України. Законодавство України. Нормативні акти. 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/a#/Find>.
3. Калашник Н. С. Забезпечення цілей сталого розвитку в Україні: концептуальні перетворення сприйняття в умовах воєнного стану. *Ефективність державного управління*. 2023. № 4(73), С. 11-16. DOI: <https://doi.org/10.36930/507301>
4. Міністерство охорони здоров'я України. Офіційний веб-ресурс. URL: <https://moz.gov.ua/>
5. Кабінет міністрів України. Партнерство для відновлення та розвитку. Офіційний портал. Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/>
6. Генеральна Асамблея ООН. Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року. URL: <http://21.helsinki.org.ua/index.php?id=1549390061>
7. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 року № 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>
8. Про затвердження Порядку прийняття рішення про надання державної підтримки здійснення державно-приватного партнерства: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.2023 № 117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2023>
9. Про затвердження Порядку спрямування коштів на підготовку проектів державно-приватного партнерства та виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2023 № 222. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2023>
10. Babacan H. Public-Private Partnerships for Global Health. In: Kickbusch, I., Ganten, D. Moeti, M. (eds) Handbook of Global Health. 2023. Springer, Cham. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-45009-0>
11. European Bank for Reconstruction and Development. Public-Private Partnerships For Promoting Sustainable Development Goals. 2023. URL: <https://www.ebrd.com/documents/ogc/law-in-transition-2023-publicprivate-partnerships-for-promoting-sustainable-development-goals.pdf>
12. Joudyian N., Doshmangir L., Mandavi M., et al. Public-private partnerships in primary health care: a scoping review. BMC Health Serv Res. 2021. № 21, С. 4. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12913-020-05979-9>
13. Principles to Guide Health System Recovery and Transformation in Ukraine. Consultation draft: May 2022 / Європейське регіональне бюро ВОЗ. Копенгаген. URL: <https://www.euro.who.int/en/countries/ukraine/publications/principles-to-guide-health-system-recovery-and-transformation-in-ukraine-consultation-draft-may-2022>

14. Public-Private Partnerships. Публічно-приватне партнерство: Офіційний веб-ресурс. 20023. URL: <https://www.investope-dia.com/terms/p/public-private-partnerships.asp>.
15. APMG International. The APMG public-private partnerships certification program. APMG International веб-ресурс. High Wycombe. 2023. URL: <https://ppp-certification.com/>.
16. Government Objectives: Benefits and Risks of PPPs. / The World Bank. 2023. URL: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/print/pdf/node/3523>
17. Wang N., Ma M. Public-private partnership as a tool for sustainable development – What literatures say? Sustainable Development. 2020. № 1-16. DOI: <https://doi.org/10.1002/sd.212>
18. Procuring infrastructure public-private partnerships report, World Bank and International Bank for Reconstruction and Development. *World Bank Publications*, Washington, DC, 2018. URL: <https://pub-docs.worldbank.org/en/256451522692645967/pdf/PIP3-2018.pdf>
19. Public-Private Partnerships for Health Care Infrastructure and Services: Considerations for Policy Makers in Ukraine / World Health Organization. 2022, № 38. URL: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/359561/WHO-EURO-2022-5713-45478-65097-eng.pdf?sequence=4>
20. Reich MR. Public-private partnerships for public health. *Nat Med*. 2022. № 6(6), С. 617–620.
21. Mitchell M. An overview of public private partnerships in health. International Health Systems Program Publication, Harvard School of Public Health. 2018.

*Стаття надійшла до редакції 10.09.2024*

*Стаття рекомендована до друку 14.10.2024*

Oleg Vashev, candidate of medical sciences, associate prof.  
Department of Law, National Security and European Integration  
Educational and Scientific Institute «Institute of Public Administration»,  
V. N. Karazin Kharkiv National University, 4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine  
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2496-240X> e-mail: [oleg.vashev@gmail.com](mailto:oleg.vashev@gmail.com)

Stanislav Khyzhniak, PhD student Department of Law, National Security and European Integration, Educational and Scientific Institute «Institute of Public Administration»,  
V. N. Karazin Kharkiv National University, 4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine  
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-9173-5706> e-mail: [khyzhniak.stanislaw27@gmail.com](mailto:khyzhniak.stanislaw27@gmail.com)

## **LEGAL MECHANISMS FOR THE DEVELOPMENT OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN HEALTHCARE**

**Abstract.** The article highlights the innovative transformations that have taken place in Ukraine over the past two years within the framework of legislative processes aimed at ensuring effective public management of public-private partnerships (PPPs) in the healthcare sector. In the context of modern challenges, in particular, a full-scale war, the importance of cooperation between public and private organizations has increased significantly. This cooperation contributes to strengthening the infrastructure and ensuring access to quality medical services even in times of crisis. In this context, the emphasis is placed on the latest legal innovations in Ukraine that form the basis for the effective functioning of PPPs in the healthcare sector.

The article examines the evolution of contractual structures that have become more adaptive to modern realities, in particular through the integration of risk management strategies and the implementation of models based on achieving results. Considerable attention is paid to transparency and accountability as key elements of the successful functioning of PPPs. An important aspect is also the involvement of stakeholders, including representatives of the public, the medical community and investors, which ensures a balance of interests and contributes to the long-term sustainability of projects.

The analysis of legal mechanisms for adapting to the challenges of the healthcare sector showed how new approaches help overcome problems such as the restoration of destroyed infrastructure, the lack of qualified personnel, the protection of data confidentiality, patients' rights and compliance with ethical standards. Special emphasis is placed on international comparative studies that allow adopting best practices and integrating them into the national legal field.

The review of innovative development of the legal mechanism for ensuring PPP includes an analysis of legislative reforms, risk management strategies, adaptation of the regulatory framework, implementation of new contract models, ensuring transparency, compliance with ethical standards and integration of international experience. Such transformations form a dynamic legal environment that stimulates the development of public-private partnerships, creating the foundation for building a healthcare system that is patient-oriented and sensitive to the challenges of modernity.

**Keywords:** *healthcare system; public-private partnership; legal mechanism; innovations in public administration; healthcare reform; risk management.*

**In cites:** Vashev, O. Ye., & Khyzhniak, S. V. (2024). Legal mechanisms for the development of public-private partnership in healthcare. *Theory and Practice of Public Administration*, 2 (79), 314–327. <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-2-15> [in Ukrainian].

## REFERENCES:

1. World Health Organization (2022). Public-private partnerships for health infrastructure and services: considerations for policymakers in Ukraine. WHO/EURO:2022-5713-45478-65597. URL: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/362282/WHO-EURO-2022-5713-45478-65597-ukr.pdf> (accessed on December 09, 2024) [in Ukrainian].
2. Verkhovna Rada of Ukraine (2023). Legislation of Ukraine. Normative acts. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/a#/Find> (accessed on December 09, 2024). [in Ukrainian].
3. Kalashnyk, N. S. (2023). Ensuring the Sustainable Development Goals in Ukraine: Conceptual Transformations of Perception in Conditions of Martial Law. *Public Administration Effectiveness*, 4(73), 11-16. <https://doi.org/10.36930/507301> [in Ukrainian].
4. Ministry of Health of Ukraine (2023). Official web resource. URL: <https://moz.gov.ua/> [in Ukrainian].
5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2023). Partnership for Recovery and Development. Official portal. Decentralization. URL: <https://decentralization.gov.ua/> [in Ukrainian].
6. UN General Assembly (2023). Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development: UN General Assembly Resolution of 25 September 2015. URL: <http://21.helsinki.org.ua/index.php?id=1549390061> [in Ukrainian].
7. Verkhovna Rada of Ukraine (2010, July 1). On public-private partnership: Law of Ukraine No. 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> [in Ukrainian].

8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2023). On approval of the Procedure for making a decision on providing state support for the implementation of public-private partnership: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 08.02.2023 No. 117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2023> [in Ukrainian].
9. Verkhovna Rada of Ukraine (2023). On approval of the Procedure for allocating funds for the preparation of public-private partnership projects and the fulfillment of long-term obligations within the framework of public-private partnership for state-owned objects: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 14.03.2023 № 222. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2023> [in Ukrainian].
10. Babacan, H. (2021). Public-Private Partnerships for Global Health. In: Kickbusch, I., Ganten, D. Moeti, M. (eds) Handbook of Global Health. Springer, Cham. [https://doi.org/10.1007/978-3-030-45009-0\\_117](https://doi.org/10.1007/978-3-030-45009-0_117)
11. European Bank for Reconstruction and Development. (2023). Public-Private Partnerships For Promoting Sustainable Development Goals. URL: <https://www.ebrd.com/documents/ogc/law-in-transition-2023-publicprivatepartnerships-for-promoting-sustainable-development-goals.pdf>
12. Joudyian, N., Doshmangir, L., Mandavi, M., et al. (2021). Public-private partnerships in primary health care: a scoping review. BMC Health Serv Res, 21, 4. <https://doi.org/10.1186/s12913-020-05979-9>
13. Principles to Guide Health System Recovery and Transformation in Ukraine. (2022). Consultation draft / EBRD Regional Office for Europe. Copenhagen. URL: <https://www.euro.who.int/en/countries/ukraine/publications/principles-to-guide-health-system-recovery-and-transformation-in-ukraine-consultation-draft-may-2022>
14. Public-Private Partnerships (2023). Public-Private Partnerships: Official Web Resource. URL: <https://www.investopedia.com/terms/p/public-private-partnerships.asp>
15. APMG International (2023). The APMG public-private partnerships certification program. APMG International Web Resource. High Wycombe. URL: <https://ppp-certification.com/>
16. The World Bank (2023). Government Objectives: Benefits and Risks of PPPs. URL: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/print/pdf/node/3523>
17. Wang, N., & Ma, M. (2020). Public-private partnership as a tool for sustainable development – What literatures say? Sustainable Development, 1-16. <https://doi.org/10.1002/sd.212>
18. World Bank. (2018). Procuring infrastructure public-private partnerships report, World Bank and International Bank for Reconstruction and Development. World Bank Publications, Washington, DC. URL: <https://pub-docs.worldbank.org/en/256451522692645967/pdf/PIP3-2018.pdf>
19. World Health Organization (2022). Public-Private Partnerships for Health Care Infrastructure and Services: Considerations for Policy Makers in Ukraine, 38. URL: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/359561/WHO-EURO-2022-5713-45478-65097-eng.pdf?sequence=4>
20. Reich, M. R. (2022). Public-private partnerships for public health. Nat Med, 6(6), 617–620.
21. Mitchell, M. (2018). An overview of public-private partnerships in health. International Health Systems Program Publication, Harvard School of Public Health.

*The article was received by the editors 10.09.2024*

*The article is recommended for printing 14.10.2024*